

Inhoudsopgave

Visie van de Pionier.....	blz. 3
Visie spelend leren op de Pionier.....	blz. 3
Spel.....	blz. 3
De hoeken: een rijke speel-werkplek.....	blz. 5
De rol van de leerkracht.....	blz. 5
De rol van de ouders.....	blz. 5
Observeren binnen het spelend leren a.d.h.v. Parnassys Leerlijnen.....	blz.6
Het jonge kind in groep 3 en 4.....	blz. 6
Kijkwijzer krachtige leeromgeving hoeken	blz. 7

Onderwijs aan het jonge kind op de Pionier:

Spelen is leren, leren is spelen.

Visie van de Pionier

De Pionier is een professionele leergemeenschap (schoolleider en team), die voortdurend de eigen praktijk onderzoekt om zo het onderwijs aan leerlingen te optimaliseren. Daarbij wordt rekening gehouden met de talentontwikkeling van de kinderen en de verschillen tussen kinderen wat betreft maatschappelijke waarden en levensbeschouwing.

We leren kinderen om verantwoordelijkheid te nemen voor zichzelf, voor anderen en voor hun omgeving.

Visie spelend leren op de Pionier

Een definitie van het jonge kind op de basisschool is niet precies te geven. Op de Pionier is de onderbouw groep 1 t/m groep 4. In de officiële regelingen heeft men het over groep 0 t/m groep 2. Leerlingen in groep 3 werken wel op een schoolsere manier, maar zou je ook nog jong kunnen noemen.

Het jonge kind wordt door de wereld om hem heen uitgedaagd om zich breed te ontwikkelen. Ogenschijnlijk kleine leermomenten vormen de basis voor het sociaal, emotioneel, cognitief, creatief, (senso)motorisch en persoonlijk functioneren op latere leeftijd.

Door een betekenisvolle, rijke en veilige leeromgeving te creëren, waarbij de inhoud van de activiteiten aansluit bij de reeds aanwezige kennis, kan het kind nieuwe inzichten verwerven en een volgende stap in zijn ontwikkeling zetten. De activiteiten sluiten aan bij de leefwereld van het jonge kind en prikkelen hun natuurlijke nieuwsgierigheid en exploratiedrang. Deze rijke leeromgeving biedt gelegenheid tot spelactiviteiten die de 'echte' wereld nabootsen.

Het spel kent vele vormen. Op de Pionier dient het spel te voldoen aan de onderstaande definitie.

Spel

Spel is een activiteit waarbij kinderen een hoge mate van betrokkenheid laten zien.

Er is sprake van enige regelmaat. Kinderen kunnen eigen keuzes maken in de uitvoering, in het gebruik van materialen, instrumenten en objecten.

Het kunnen maken van eigen keuzes en vrijheid van handelen impliceert niet dat het spel geen regels kent. De kinderen leren van concrete situaties en maken regels op grond van hoe spelen in de werkelijkheid hoort.

Het spel kent de volgende componenten:

- Veilig. Spelen is veilig, er is veel mogelijk in spel. Kinderen kunnen daarom spelend vertrouwen in zichzelf krijgen en met hun emoties leren omgaan;
- Sociaal. In spel leren kinderen samenwerken en leren zij te anticiperen op dingen die gebeuren/ kunnen gebeuren;
- Probleemoplossend. Spel is een goede manier om problemen leren op te lossen en om buiten de gebaande wegen te leren denken;
- Stimulerend. Spel nodigt uit tot leren en stimuleert de ontwikkeling;
- Verkenkend. Spel als mogelijkheid om de wereld om hen heen beter te leren kennen.

Tevens biedt het spel kansen op sociaal en emotioneel, intellectueel, motorisch en taal- en rekengebied. Bij het spel observeert en ondersteunt de leerkracht waar nodig door mee te spelen, het spel te verrijken of kinderen te leren spelen.

Het spel verrijken kan door:

- meespelen;
- voordoen / nabootsen;
- fantasie stimuleren;
- nieuwe rol invoegen;
- materiaal toevoegen;
- communicatie tussen kinderen gaande houden;
- samenspel en betrokkenheid op elkaar bevorderen;
- structuur aanbrengen en verbeteren;
- voorstellen doen en problemen inbrengen.

Binnen het thematisch werken wordt samenhang tussen de verschillende activiteiten geboden. De thema's hebben een duur van ongeveer 4 weken, zijn flexibel en bieden de mogelijkheid om te experimenteren. Het spel kan pas goed tot zijn recht komen in een krachtige, rijke en inspirerende leeromgeving waarin alle ontwikkelingsgebieden geëxploreerd kunnen worden.

Een rijke, krachtige en inspirerende leeromgeving kenmerkt zich door (Alkema, 2006; Simons, 2005):

- het aanbieden van zinvolle en uitdagende activiteiten en ruimte voor onderzoek;
- de nieuwsgierigheid van het kind wordt voldoende geprikkeld;
- aan het kind wordt de juiste hoeveelheid informatie verstrekt;
- het kind wordt uitgedaagd om zelf na te denken;
- het kind krijgt de stimulans die nodig is om zijn talent te ontwikkelen;
- het kind wordt in staat gesteld het geleerde toe te passen.

De rijke leeromgeving kent diverse soorten uitnodigende materialen en activiteiten. De activiteiten en materialen worden door de dag heen op verschillende plaatsen aangeboden, zoals tijdens de kring, bij de inloop en de werkmomenten. Een hoek is bij uitstek een plaats in de klas waar een rijke speelleeromgeving gecreëerd kan worden.

De hoeken: een rijke speel-werkplek

Een hoek is een duidelijk herkenbare plek die wordt gereserveerd voor een bepaalde activiteit waarbij het benodigde materiaal direct toegankelijk is voor kinderen. Een hoek hoeft niet letterlijk een hoek te zijn, maar een plek in de klas waar een activiteit plaatsvindt.

Daarnaast kunnen ook hoeken buiten de groep gecreëerd worden waar kinderen zelfstandig kunnen spelen en wisselen de hoeken al naar gelang het thema.

In de hoeken worden opdrachten uitgevoerd die interactie en samenwerking uitlokken. De kinderen leren, door samen te werken, van en met elkaar. Alle kinderen komen tijdens de duur van het thema aan de beurt om in een bepaalde hoek te spelen.

In sommige thema's kan de ene hoek een verlengstuk zijn van de andere hoek.

In een rijke speelleeromgeving, die goed gestructureerd is, kunnen de ontwikkelingsgebieden geëxploreerd worden. Hierbij heeft de leerkracht een begeleidende en leidende rol.

De rol van de leerkracht

We zien het als de taak van de leerkracht om het van nature nieuwsgierige en snel verwonderde jonge kind te ondersteunen. Naast het zien en laten gebeuren van deze kleine leermomenten ligt de taak van de leerkracht daarbij vooral in het creëren van een uitdagende, op de brede ontwikkeling gerichte speelleeromgeving.

De leerkracht start met het ontwerpen van het thema en de bijbehorende kernactiviteiten en koppelt daarbij kennis en vaardigheden aan sociaal-culturele activiteiten. Tijdens de kringactiviteiten worden kinderen uitgenodigd om kennis, vragen en ervaringen met elkaar uit te wisselen en deze vervolgens in een concrete situatie uit te spelen dan wel toe te passen. Hierbij wordt zo veel mogelijk gebruik gemaakt van concrete materialen.

De leerkracht geeft begeleiding en leiding zodanig dat de eigen initiatieven en de activiteiten versterkt worden en zich uitbreiden en verdiepen. De leerkracht houdt daarbij oog voor de beleving van de kinderen. Daarnaast neemt de leerkracht deel aan betekenisvolle activiteiten om deze te structureren en nieuwe mogelijkheden in te bouwen. De leerkracht zorgt tevens voor geschikte attributen in de verschillende spelsituaties en moedigt kinderen aan om elkaar tijdens het spel te helpen.

De leerkracht biedt de kinderen voldoende tijd om te spelen. Voorafgaand aan en tijdens het spel kan de leerkracht het kind ondersteuning bieden. Van belang is dat de leerkracht weet hoe de ontwikkeling zichtbaar wordt in het spel.

De leerkracht observeert de kinderen tijdens het spel en reflecteert daarop, zodat gegevens voorhanden zijn om de juiste beslissingen te nemen voor een verdere invulling van het aanbod.

De rol van de ouders

Door middel van inloopochtenden, informatie op de deur/per mail, Klasbord en het vragen om materiaal worden ouders zoveel mogelijk betrokken bij de verschillende thema's. Er kunnen ouders uitgenodigd worden om over hun hobby of werk te komen vertellen in de klas.

Observeren binnen het spelend leren a.d.h.v. Parnassys Leerlijnen

Systematisch observeren tijdens spelend leren is een belangrijk middel om de ontwikkeling van het kind goed te kunnen blijven volgen. De observatie verstrekt informatie over datgene wat het kind nodig heeft om het spel te versterken. Tevens kan extra individuele begeleiding gegeven worden aan kinderen die de doelen niet halen. Bij het observeren worden feiten, objectief, doelgericht en zonder interpretaties, over het kind verzameld en kan de onderwijsbehoefte van het kind worden vastgesteld.

Tijdens het observeren kan gebruik worden gemaakt van een spontane of systematische observatie. Een spontane observatie kan uitgevoerd worden met of zonder vooraf vastgesteld signaleringsbeeld. Bij een systematische observatie worden vooraf de doelen beschreven in waarneembaar gedrag en kunnen alle kinderen op hetzelfde item op dezelfde wijze worden geobserveerd. De ontwikkeling is in halfjaarlijkse fasen aangegeven zodat het niveau van de ontwikkeling van de kinderen gemakkelijk is af te lezen. Een streefdoel binnen de leerlijnen kan tevens tijdens het meespelen worden gepeild. De ontwikkeling van ieder kind in de groep wordt systematisch in kaart gebracht. Zo wordt op groepsniveau zichtbaar waar en voor wie extra uitdaging, stimulans en ondersteuning wenselijk is voor een harmonieuze en brede ontwikkeling. Dit wordt beschreven in een groepsplan per thema.

De volgende aspecten worden door de leerkracht tijdens het spel geobserveerd:

- motoriek
- spel
- taal
- rekenen

Het jonge kind in groep 3 en 4

Hoewel het onderwijs in groep 3 al snel veel schoolser is proberen we zoveel mogelijk aan te sluiten op het onderwijs van groep 1/2. Zeker aan het begin van het jaar zijn er nog veel speelmomenten voor de kinderen.

Er worden korte activiteiten gedaan in de kring en in de klas zijn ook hoeken te vinden: de kinderen hebben de mogelijkheid om te spelen in de leeshoek, huishoek, bouwhoek, stempelhoek, luisterhoek en themahoek.

Met het planbord wordt er gedifferentieerd gewerkt, de kinderen zijn dit gewend vanuit groep 1/2.

Vanaf groep 4 zijn er minder vrije speelmomenten. De overgang van het jonge kind naar het schoolkind wordt steeds duidelijker.

Bijlage apart:

Krachtige leeromgeving hoeken

Logvel

Eventuele tussentijdse aanpassingen / aanvullingen:

- Na de kerstvakantie krijgen de leerlingen van groep 2 af en toe een werkblad om te maken om te wennen aan de manier van werken in groep 3.

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.
